

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/publikacje/periodyki-ipn/institute-of-national-r/issues/170620,At-the-Source-of-the-Myth-The-Historiography-of-the-Polish-Peoples-Republic-on-t.html>
09.04.2024, 03:53

At the Source of the Myth. The Historiography of the Polish People's Republic on the Strategic and Operational Background of the Battle of Lenino

Institute of National Remembrance Review 4, 2021-2022, pages 143-203.

Kamil Anduła PhD

Nicolaus Copernicus University, Toruń, Poland
Military Historical Office, Warsaw, Poland
ORCID 0000-0002-2518-1376

DOI: 10.48261/INRR210313

AT THE SOURCE OF THE MYTH. THE HISTORIOGRAPHY OF THE POLISH PEOPLE'S REPUBLIC ON THE STRATEGIC AND OPERATIONAL BACKGROUND OF THE BATTLE OF LENINO

Abstract

This article is an attempt to examine the Communist-era historiography of the Battle of Lenino by introducing the context of the fighting in Belarus in 1943. The operational and strategic analysis of the tasks of the Western Front and the forces serving there shows the scale of Soviet operations in the autumn of 1943, and the size of the defeats they suffered. One of the battles conducted at the turn of 1944 in the Belarusian direction was the second Orsha operation of October 12–18, 1943. Due to mistakes made at the planning stage, the offensive

Nicolaus Copernicus University, Toruń, Poland

Military Historical Office, Warsaw, Poland

ORCID [0000-0002-2518-1376](https://orcid.org/0000-0002-2518-1376)

DOI: 10.48261/INRR210313

Keywords: Belarus, 1943, Battle of Lenino, Eastern Front, Historiography, Red Army, Polish People's Army, Orsha operation, Western Front

Abstract: This article is an attempt to examine the Communist-era historiography of the Battle of Lenino by introducing the context of the fighting in Belarus in 1943. The operational and strategic analysis of the tasks of the Western Front and the forces serving there shows the scale of Soviet operations in the autumn of 1943, and the size of the defeats they suffered. One of the battles conducted at the turn of 1944 in the Belarusian direction was the second Orsha operation of October 12–18, 1943. Due to mistakes made at the planning stage, the offensive towards Orsha turned into a bloody battle that took place in the area between the towns of Lenino and Bayevo. Throughout the existence of the USSR, Soviet historiography diminished the importance of the fighting in Belarus in 1943 and avoided research into this operation. The military historians of the Polish People's Republic were in a different situation; they had a keen interest in the Battle of Lenino because of its propaganda importance. In all the academic publications from the period of the Polish People's Republic, military historians presented only the first two days of the battle of the 1st Infantry Division at Lenino, avoiding any descriptions of the broader background of the operation, even though they had access to German military sources. The reason was the political dependence of the Polish People's Republic and the Polish People's Army to the USSR, which made any criticism of the Red Army impossible. As a result, the battle of Lenino was mythologised: it was presented as a success for the soldiers of the 1st Infantry Division.

Financial disclosure: The article was created as part of research project 2017/27/N/HS3/02926 financed by the National Science Centre.

References

- Anduła, Kamil. 2015. 1. Brygada Pancerna im. Bohaterów Westerplatte na froncie (1943–1945) [The Heroes of Westerplatte 1st Armoured Brigade at the front (1943–1945)]. Warsaw: Tetragon.
- Beshanov, Vladimir [Бешанов, Владимир Васильевич]. 2009. Год 1944 – “победный”. Moscow: Яуза, Эксмо, translated as Rok 1944. Dziesięć uderzeń Stalina. Warsaw: Bellona, De Agostini Polska. 2015.
- Боевой состав Советской Армии. Часть III (Январь – декабрь 1943 г.) [Ordre de bataille of the Soviet Army. Part 3, January – December 1943]. Ed. Завизион, Г.Т. et al. 1972.

Moscow: Военное Издательство Министерства Обороны СССР.

"Captured German Records Microfilmed at Alexandria, Virginia, USA". National Archives website. Accessed 12 February 2020.
www.archives.gov/research/capturedgerman-records/microfilmed-in-virginia.html.

Carell, Paul. 2012: *Hitler's War on Russia*, vol. 2: *Scorched Earth*. London: Harrap, 1970, translated as *Spalona ziemia. Odwrót Wehrmachtu na Wschodzie*. Warsaw: Bellona.

Cenckiewicz, Sławomir. 2017. *Geneza Ludowego Wojska Polskiego 1943–1945* [Genesis of the People's Polish Army 1943–5]. Warsaw-Dąbrowa Górnica: Akademia Sztuki Wojennej; Krzysztof Walenciak.

Davies, Norman. 2015. *Trail of Hope: The Anders Army, An Odyssey Across Three Continents*. London: Osprey Publishing.

Dekret z dnia 7 października 1950 r. o ustanowieniu dnia 12 października Dniem Wojska Polskiego [Decree of October 7, 1950 concerning the establishment of Polish Army Day on October 12]. *Dziennik Ustaw* 1950, nr 45, poz. 411. Accessed October 16, 2020.
<http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19500450411>.

Dideńko, Karol. 1978. *Wojska Inżynieryjno-Saperskie LWP 1943–1945 (organizacja i działania bojowe)* [Engineers and Sappers: Troops of the Polish People's Army (organisation and combat operations)]. Warsaw: Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej.

Dubicki, Leon. 1980. *Salwy nad Miereją* [Shots over the Mereya]. Warsaw: Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej.

Glantz, David M. 1995. "The failures of historiography: Forgotten battles of the German-Soviet war (1941–1945)". *The Journal of Slavic Military Studies* 8 (4), 1995: 768–808. DOI: <https://doi.org/10.1080/13518049508430217>.

Glantz, David M., Glantz, Mary Elizabeth. 2016. *Battle for Belorussia. The Red Army's forgotten campaign of October 1943–April 1944*. Lawrence, Kansas: University Press of Kansas.

Belorussia 1944: the Soviet General Staff. Ed. Glantz, David M., Orenstein, Harold S. 2001. London, Portland, Oregon: Frank Cass.

Grzelak, Czesław; Stańczyk, Henryk; Zwoliński, Stefan. 2009. *Armia Berlinga i Żymierskiego. Wojsko Polskie na froncie wschodnim 1943–1945* [Berling and Żymierski's army. The Polish Army on the Eastern Front 1943–5]. Warsaw: Neriton.

Guterman, Józef; Welfeld, Zenon. 1966. *Trzeci Berliński. Z dziejów 3 Berlińskiego Pułku Piechoty*. [The Third Berlin. From the history of the 3rd Berlin Infantry Regiment]. Warsaw:

Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej.

Historia drugiej wojny światowej 1939–1945: w 12 tomach. [History of the Second World War 1939–45: in 12 volumes]. Ed. Grechko A.A. et al. 1976–1985. Warsaw: Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej. Translation of *История Второй мировой войны, 1939–1945: в 12 т.* Ed. Гречко, А.А. et al. 1973–1982. Moscow: Воениздат.

Historia Wielkiej Wojny Narodowej Związku Radzieckiego 1941–1945, w 6 tomach. [The History of the Great National War of the Soviet Union 1941–5, in 6 volumes.] Ed. Pospielov, P.N. 1964–1967. Warsaw: Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej. Translation of *История Великой Отечественной войны Советского Союза 1941–1945: в 6-ти томах.* Ed. Поспелов П.Н. et al. 1961–1965. Moscow: Воениздат.

Hubert, Henryk. 1959. *Lenino 12–18 X 1943 r.* Warsaw: Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej.

The Journal of Slavic Military Studies, Editorial Board. Taylor & Francis online. Accessed 13 November 2020.
www.tandfonline.com/action/journallInformation?show=editorialBoard&journalCode=fslv20.

Jurga, Tadeusz. 1975. *Z ziemi radzieckiej do Polski* [From the Soviet land to Poland]. Warsaw: Rada Ochrony Pomników Walki i Męczeństwa, Wydawnictwo "Sport i Turystyka".

Kałaur, Mikołaj. 1978. *Trzeci Berliński. Z dziejów 3 Berlińskiego Pułku Piechoty* [The Third Berlin. From the history of the 3rd Berlin Infantry Regiment]. Warsaw: Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej.

Khlevnyuk, Oleg [Хлевнюк, Олег Витальевич]. 2015. *Сталин. Жизнь одного вождя.* Moscow: ACT, Corpus. Translated into English: Khlevniuk, Oleg V. 2015. *Stalin: new biography of a dictator.* New Haven: Yale University Press.

Koniewiega, Piotr. 1975. *Spoza gór i rzek* [From beyond the mountains and rivers]. Warsaw: Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej.

Krajewski, Andrzej. 1976. *Pierwszy Praski. Z dziejów I Praskiego Pułku Piechoty* [The First Prague. From the history of the 1st Prague Infantry Regiment]. Warsaw: Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej.

Krajewski, Andrzej. 1979. *Drugi Berliński. Z dziejów 2 Berlińskiego Pułku Piechoty* [The Second Berlin. From the history of the 2nd Berlin Infantry Regiment]. Warsaw: Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej.

Kto jest kim w Polsce. Informator biograficzny [Who's Who in Poland. Biographical information]. Ed. Becela, Lidia et al. 1989. Warsaw: Interpress.

McGilvray, Evan. 2010. *A Military government in exile. The Polish government-in-exile,*

1939–1945, a study of discontent. Solihull: Helion & Company Ltd.

McGilvray, Evan. 2019. *Red Trojan Horse. The Berling Army and the Soviet Annexation of Poland 1943–1945*. Solihull: Helion & Company Ltd.

Majewski, Witold. 1976. *Służba zdrowia 1 Armii Wojska Polskiego. 1943–1945* [The health service of the 1st Polish Army 1943–5]. Warsaw: Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej.

Mórawski, Karol. 1988. *Od Lenino do Berlina* [From Lenino to Berlin], 4th amended edition. Warsaw: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne.

N. Stanisławski [Nadzin, Stanisław], M. Żurkowski [Wachtel, Jakub]. 1948. *O bitwie pod Lenino* [On the Battle of Lenino]. Warsaw: "Prasa Wojskowa" [Ministry of National Defence Publishing House].

Niezbrzycki, Jerzy. 1930. *Polesie. Opis wojskowo-geograficzny i studjum terenu* [Polesie. Military-geographic description and study of the area]. Warsaw: Wojskowy Instytut Naukowo-Wydawniczy [Military Research and Publishing Institute].

Nowicki, Cezary. 1972. *Służba samochodowa ludowego Wojska Polskiego 1943–1966* [The automobile service of the Polish People's Army 1943–66]. Warsaw: Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej.

Nussbaum, Klemens. 2016. *Historia złudzeń. Żydzi w Armii Polskiej w ZSRR 1943–1945* [A history of illusions. Jews in the Polish Army in the USSR 1943–5]. Warsaw: Tetragon.

Pakier, Paulina. 1967. "Prasa frontowa Ludowego Wojska Polskiego w latach 1943–1945" [The frontline press of the Polish People's Army in the years 1943–5]. *Rocznik Historii Czasopiśmiennictwa Polskiego* 6 (1): 1967: 127–154.

Podgórski, Czesław. 1973. *Lenino*. Warsaw: Państwowe Wydawnictwo Wiedza Powszechna.

Podgórski, Czesław. 1979. *Świt pod Lenino* [Dawn at Lenino]. Warsaw: Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej.

Polski czyn zbrojny w II wojnie światowej, vol. 3: *Ludowe Wojsko Polskie 1943–1945* [Polish armed actions in the Second World War, vol. 3: The Polish People's Army 1943–5]. Ed. Jurgielewicz, Wacław. 1973. Warsaw: Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej, Wojskowy Instytut Historyczny.

Przytocki, Kazimierz. 1981. *Warszawska Pancerna. Z dziejów 1 Warszawskiej Brygady Pancernej im. Bohaterów Westerplatte 1943–1946* [Armoured Warsaw. From the history of the 1st Heroes of Westerplatte Warsaw Armoured Brigade 1943–6]. Warsaw: Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej.

Richter, Karel. 2017. *Přes krvavé řeky. Čs. východní odboj bez cenzury a legend*. Brno:

Ostrov.

Roman, Wanda Krystyna. 2002. *Centralne Archiwum Wojskowe 1918–1998. tradycje, historia, współczesność służby Archiwальной Wojska Polskiego* [The Central Military Archives 1918–98. Traditions, history, and the present day of the Archive Service of the Polish Army]. Toruń: Adam Marszałek Publishing House.

Rutkowski, Tadeusz Paweł. 2007. *Nauki historyczne w Polsce 1944–1970. Zagadnienia polityczne i organizacyjne* [Historical Sciences in Poland 1944–1970. Political and organisational issues]. Warsaw: Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego.

Sawica, Julian. 1962. *Bitwa pod Lenino* [The Battle of Lenino]. Warsaw: Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych.

Sawicki, Tadeusz. 1974. "W sprawie oceny nieprzyjaciela w bitwie 1. Dywizji Piechoty im. T. Kościuszki" [On the assessment of the enemy during the battle of the 1st Kościuszko Infantry Division]. *Wojskowy Przegląd Historyczny* 4, 1974.

Sesja naukowa poświęcona wojnie wyzwolenie narodu polskiego 1939–1945. Materiały [Scientific session devoted to the liberation war of the Polish nation, 1939–45. Materials]. Ed. Arnold, Stanisław, Herbst, Stanisław. Warsaw: Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej.

Shtemenko, Sergey [Штеменко, Сергей Матвеевич]. 1968. *Генеральный штаб в годы войны*. Moscow: Воениздат.

Sobczak, Kazimierz. 1979. *Lenino-Warszawa-Berlin. Wojenne dzieje 1 Dywizji Piechoty im. Tadeusza Kościuszki* [Lenino-Warsaw-Berlin. The wartime history of the 1st Tadeusz Kościuszko Infantry Division]. Warsaw: Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej.

Sobczak, Kazimierz. 1983. *Lenino 1943*. Warsaw: Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej.

Sokorski, Włodzimierz. 1971. *Polacy pod Lenino* [The Poles at Lenino]. Warsaw: Książka i Wiedza.

Sokorski, Włodzimierz. 1979. *Tamte lata* [Those years]. Warsaw: Książka i Wiedza.

Sokolovsky, V.D. 1963. *Military Strategy. Soviet doctrine and concepts*. London & Dunmow.

Sroga, Alojzy. 1975. *Lenino 1943*. Warsaw: Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej.

Sroga, Alojzy. 1978. *Początek drogi – Lenino* [The beginning of the road to Lenino], 3rd amended edition. Warsaw: Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej.

Русский Архив. Великая Отечественная. Vol. 16/5(3). Ставка Верховного Главнокомандования: документы и материалы, 1943 год. [Staff of the High Head

Command: Documents and Materials, 1943]. Ed. Соколов, А.М. 1999. Moscow: ТЕПРА.

Szafran, C. and Wojciechowski, Z. "Organizacja i działalność Wojskowego Instytutu Historycznego w latach 1959–1997" [The organisation and activity of the Military Historical Institute in the years 1959–1997]. 2001. [PhD thesis defended at the National Defence University (Akademia Obrony Narodowej), supervisor T. Panecki]. Warsaw.

Szulczyński, Stanisław. 1958. *Bitwa pod Lenino. Studium wojskowo-historyczne* [The Battle of Lenino. A military-historical study]. Warsaw: Wojskowy Instytut Historyczny.

Tippelskirch, Kurt von. 1958. *Geschichte des Zweiten Weltkriegs*. Bonn: Athenäum-Verl.

Umiastowski, Roman. 1921. *Terytorium Polski pod względem wojskowym* [The territory of Poland in military terms]. Part 1. Warsaw: Książka.

Umiastowski, Roman. 1924. *Geografja wojenna Rzeczypospolitej Polskiej i ziem ościennych* [Military geography of the Republic of Poland and the neighbouring countries]. Warsaw: Wojskowy Instytut Naukowo-Wydawniczy.

Великая Отечественная война 1941–1945 годов в двенадцати томах. Vol. 3. Битвы и сражения, изменившие ход войны. Ed. Шойгу, С., Баранов, В. 2012. Moscow: Кучково поле.

Великая Отечественная война 1941–1945 годов в двенадцати томах, Vol. 4, Освобождение территории СССР. 1944 год, Ed. Шойгу, С.К., Баранов, В. П., 2012. Москва: Кучково поле.

Великая Победа. Vol. 4: *Другое лицо войны.* Ed. Нарышкин, С.Е., Торкунов, А.В. 2015. Moscow: МГИМО – Университет.

Voronov, Nikolay [Воронов, Николай Николаевич]. 1963. *На службе военной.* Moscow: Воениздат.

W rocznicę Lenino [On the anniversary of Lenino]. 1948. Łódź: Główny Zarząd Polityczno-Wychowawczy Wojska Polskiego ["Biblioteczka Żołnierza" series].

Wachtel, Jakub. 1962. *Azymut Warszawa. Z dziejów 2 berlińskiego pułku piechoty* [Bearing: Warsaw. From the history of the 2nd Berlin Infantry Regiment]. Warsaw: Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej.

Wańkowicz Melchior. 2018. *Monte Cassino.* Krakow: Greg.

Werner, Henryk. 1945. *Znaczenie historyczne bitwy pod Lenino. (w rocznicę bitwy pod Lenino 12.10.1943–12.10.1945)* [The historical significance of the Battle of Lenino. (On the anniversary of the Battle of Lenino, 12 October 1943–12 October 1945)]. Książka.

Werner 1950: [Werner, Henryk]. 1945. *Lenino. Dzień Wojska Polskiego* [Lenino. Polish Army

Day]. Warsaw: Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej.

Wójcicki, Jacek. 1986. *Bohater spod Lenino kpt. Władysław Wysocki*. [Cpt. Władysław Wysocki, the hero from Lenino], second edition. Warsaw: Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej.

Wojsko Polskie w ZSRR w 1943 roku wobec powstającego systemu władzy: udział 1. Dywizji Piechoty im. Tadeusza Kościuszki w bitwie pod Lenino [The Polish Army in the USSR in 1943 in the face of the emerging system of power: the participation of the 1st Tadeusz Kościuszko Infantry Division in the Battle of Lenino]. Ed. Zwoliński, Stefan et al. 2003. Warsaw: Neriton.

Wróblewski, Robert. 2010. "Bitwa pod Lenino w niemieckich meldunkach" [The Battle of Lenino in German reports], part 1. *Militaria XX Wieku* 2010, 6 (39): 58–69.

Wróblewski, Robert. 2011. "Bitwa pod Lenino w niemieckich meldunkach" [The Battle of Lenino in German reports], part 2. *Militaria XX Wieku* 2011, 2 (41): 54–64.

PLIKI DO POBRANIA

[Kamil Anduła_PhD_At the Source of the Myth \(pdf, 3.17 MB\) 23.09.2022 12:00](#)